

**Теоретичні основи викладання фехтування студентам
першого року навчання**

Петрюк О.В., Іванов О.В., Махонін І.М.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Анотація. Наведені результати експериментального дослідження щодо важливості теоретичної підготовки з фехтування для студентів гуманітарних факультетів педагогічного ВНЗ, які вивчають даний вид спорту в межах годин відведених на навчальну дисципліну «Фізичне виховання».

Ключові слова: фехтування, секція, студенти, теоретична підготовка.

Вступ. Теоретичні знання є базовим підґрунтям під час викладання будь-якої навчальної дисципліни. Для успішного засвоєння матеріалу та прогресивного розвитку спортивної майстерності теорія предмету «Фізичне виховання засобами фехтування» для студентів гуманітарних факультетів педагогічного університету, і особливо тих, хто поглиблено вивчає фехтування в секційній групі має стати опорою розуміння даного виду спорту. Раціональна, логічно-послідовна теоретична підготовка є найкращою передумовою оволодіння студентами необхідними вмінням і навичкам, що спрямовані на швидке осмислення ситуацій та їх негайне вирішення в процесі бою на фехтувальній доріжці. Тож основною початковою ланкою становлення фехтувальної майстерності є знайомство з теоретичними аспектами фехтування для подальшого втілення на практиці [1, 4, 5].

Існує значна кількість наукових розробок з теоретичної підготовки студентів і спортсменів різних видів спорту (Келлер В.С.; Кузнецов В.В.; Горбунов Г.Д.; Турецький Б.В.; Носко М.О; Ільїна Т.І.; Єрмаков С.С.; Кривенцова І.В. та багато інших). Проте, існує думка, що студентам гуманітарних факультетів на заняттях з фізичного виховання потрібно якісно організувати рухову діяльність без заглиблення в теорію спортивної підготовки.

Робота виконана згідно з планом НДР кафедри фізкультурно-оздоровчого і спортивного фехтування ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

Мета роботи – експериментально дослідити необхідність теоретичної підготовки студентів на етапі ознайомлення з навчальною дисципліною «Фізичне виховання засобами фехтування».

Результати дослідження. Нами досліджувався вплив теоретичної підготовки на якість засвоєння та виконання фехтувальних дій у студентів, що займаються в секції фехтування. Для гармонійного розвитку студента та його підготовки, як фехтувальника важливий всебічний підхід, і для цього виконується важка і кропітка робота щодо вдосконалення фізичних, технічних,

техніко-тактичних і психологічних якостей. В основу підготовки входить набуття хорошої фізичної форми, що формується спеціальними вправами; озброєння арсеналом техніко-тактичних дій; широкий бойовий досвід. Ці складові вважаються основними. Для правильного формування саме цих якостей, треба вивчити підгрунття, передумови, тобто теоретичну підготовку фехтувальника. Нажаль, в навчальному процесі з фізичного виховання такої підготовки, а саме її теоретичним аспектам приділяється небагато уваги.

В ХНПУ імені Г.С. Сковороди доцентом Кривенцовою І.В. було розроблено лекційний курс з «Теорії і методики викладання фехтування» для студентів факультету фізичного виховання і спорту, що містить екскурс в історію фехтування, основні положення, техніко-тактичні дії, правила проведення змагань, основні вимоги техніки безпеки при роботі зі спортивною холодною зброєю, основи гігієни студента та інше [2, 3].

Нами було проведено дослідження щодо необхідності надання теоретичних знань з фехтування студентам першого курсу гуманітарних факультетів. В експерименті взяли участь 5 груп по 15-20 студентів. Експеримент проводився на протязі першого семестру. На початку експерименту 100% студентів не мали уявлення про фехтування як спортивну дисципліну. Групи було поділено наступним чином: двом групам спочатку виклався курс лекцій, а вже потім переходили до практики; ще двом групам теоретичні основи викладалися під час проведення практичних занять, а останній групі теоретичні знання майже не повідомлялись, тільки по мірі необхідності роз'яснення техніки виконання вправ. Наприкінці семестру всі студенти здавали тести на правильність виконання основних положень та техніки фехтувальника, а також бойову і суддівську практики.

За результатами експерименту нами було доведено, що студенти, які займалися в групах, де спочатку були лекційні теоретичні заняття мають найкращій результат, майже за усіма параметрами. Це обумовлено тим, що теоретична підготовленість сформувала попереднє уявлення про те, чим вони будуть займатися на практичних заняттях. Послідовна, цілісна та розширена інформація про історію, норми та правила фехтування викликала зацікавленість до занять в секції. Також, маючи конспект лекцій, а саме основні правила фехтування, у них не було проблем із суддівською практикою.

Ті групи, які отримували теоретичні знання лише під час практичних занять, мали гірші показники. Це пов'язано з тим, що викладач витрачав достатньо велику кількість часу на практичних заняттях для пояснення теоретичних застав, що призводило до зменшення часу для оволодіння спеціальними навичками й уміннями. Ці знання подавалися не послідовно, уривками і не в повному обсязі. Також у студентів виникли труднощі з суддівською практикою.

Та група студентів, яка майже не отримувала теоретичних знань, відставала за усіма параметрами. Вони мали нечітке уявлення для чого вони вивчають ті, чи інші фехтувальні положення. Під час проведення бойової та

суддівської практики виникало найбільше спорів. Особливо хотілося б відмітити, що в цій групі студентів, спостерігався найнижчий показник зацікавленості в заняттях фехтуванням.

Висновки:

Таким чином, можна впевнено стверджувати, що цілеспрямована, логічно-послідовна, систематична теоретична підготовка є важливим підґрунтям і передумовою для успішного засвоєння студентами навчальної дисципліни «Фізичне виховання засобами фехтування». Експериментально підтверджено, що теоретична підготовка має проводитися на усіх рівнях і впродовж усього терміну навчання.

Література:

1. Келлер В.С. Тренировка фехтовальщиков / В.С. Келлер, Д.А. Тышлер. – М.: Физкультура и спорт, 1972. – 176 с.
2. Кривенцова І.В. Особливості методики викладання фехтування студентам педагогічного ВНЗ / І.В. Кривенцова, В.Г. Клименченко, І.І. Одокієнко // Теорія та методика фізичного виховання. – Харків: ОВС, 2011. – №11. – С.14-18.
3. Кривенцова І.В. Физическая подготовка фехтовальщиков в воспитании будущих педагогов / И.В. Кривенцова // Физическое воспитание студентов: сб. научных трудов. – № 1, 2010. – С.57-59.
4. Петрюк О.В. Моделювання навчальної діяльності студентів на заняттях фехтування у вищих навчальних закладах / О.В. Петрюк, С.Ю. Клокова, О.В. Іванов // Проблемы и перспективы развития спортивных игр и единоборств в высших учебных заведениях. – Харьков: ХДАФК, 2014. – С. 168-172.
5. Платонов В.Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения: учеб. тренера высш. квалификации / В.Н. Платонов. – К.: Олимпийская литература, 2004. – 584 с.

Відомості про авторів:

Петрюк Ольга Володимирівна –

аспірант кафедри фізкультурно-оздоровчого і спортивного фехтування
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Іванов Олександр Валентинович –

старший викладач кафедри фізкультурно-оздоровчого і спортивного фехтування
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Махонін Ігор Миколайович –

старший викладач кафедри фізкультурно-оздоровчого і спортивного фехтування
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Надійшла до редакції 14.01.2016 р.